

GÜVENLİK SORUŞTURMASI VE ARŞİV ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK

Cumhurbaşkanı Kararının Tarihi : 2/6/2022 Sayısı : 5649
Yayımlandığı Resmî Gazetenin Tarihi : 3/6/2022 Sayısı : 31855

BİRİNCİ BÖLÜM Başlangıç Hükümleri

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin amacı, yetkili olmayan kişilerin bilgi sahibi olmaları halinde Devletin güvenliğinin, iç ve dış menfaatlerinin, ulusal varlığın ve bütünlüğün zarar görebileceği veya tehlikeye düşebileceği bilgi ve belgeler ile gizlilik dereceli birim ve kısımların tespitine, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılmasına ve değerlendirme komisyonlarının çalışmalarına ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik, haklarında güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılacak kişileri, talep eden kurum ve kuruluşları ve yapacak birimleri kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelik 7/4/2021 tarihli ve 7315 sayılı Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Kanununun 12 nci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Bilmesi gereken: Gizlilik dereceli bilgi ve belgeleri ancak görevinden dolayı öğrenen, onu inceleyen, uygulayan ve korumaktan sorumlu bulunanları,
- b) Değerlendirme Komisyonu: Güvenlik soruşturması veya arşiv araştırması sonucunda elde edilen kişisel verilerin göreve atanma yönünden değerlendirildiği komisyonu,
- c) İstihbari faaliyet: İlgili kişi hakkında istihbarat üniteleri tarafından çeşitli kaynak ve araçlardan derlenen haber ve bilgilerin işlenmesi suretiyle veri elde etme faaliyeti,
- ç) Kişisel veri: Kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgiyi,
- d) Kurum ve kuruluş: Güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmasını talep eden kamu kurum ve kuruluşları ile milli güvenlik açısından stratejik önemi haiz birim, proje, tesis ve hizmetleri yerine getiren diğer kurum ve kuruluşu,
- e) Olgusal veri: Yürütülecek görevin gerektirdiği niteliklerle ilgisi bulunan, yorum içermeyen, somut veya gözlemlenebilir ya da doğrulanabilir vâkıalara dayanan veriyi,
- f) Üst kademe kamu yöneticisi: 3 sayılı Üst Kademe Kamu Yöneticileri ile Kamu

Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usûllerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile üst kademe kamu yöneticisi olarak belirlenen kişiyi,
ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Gizlilik Dereceli Bilgi ve Belgeler ile Birim ve Kısımlar

Gizlilik dereceli bilgi ve belgeler

MADDE 5- (1) Gizlilik dereceleri ile gizlilik dereceli belgelerin sınıflandırılması, oluşturulması, kullanım yerleri, muhteviyatı, güncelliği ve diğer hususlarda 25/4/2022 tarihli ve 5529 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan Gizlilik Dereceli Belgelerde Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümleri uygulanır.

Gizlilik dereceli birim ve kısımlar

MADDE 6- (1) Gizlilik dereceli birim ve kısımlar, kamu kurum ve kuruluşlarında Gizlilik Dereceli Belgelerde Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre “çok gizli” ve “gizli” gizlilik dereceli bilgi ve belgeleri oluşturan ve saklayan birim ve kısımlardır.

(2) Kamu kurum ve kuruluşları, gizlilik dereceli birim ve kısımları birinci fıkra gereğince belirler. Ancak tüm kamu kurum ve kuruluşlarının; teftiş ve denetim birimleri, personel birimleri, bilgi işlem birimleri ve özel kalem müdürlükleri gizlilik dereceli birimlerden sayılır.

(3) Kamu kurum ve kuruluşları tarafından ikinci fıkra gereğince belirlenen gizlilik dereceli birim ve kısımlar Cumhurbaşkanlığına bildirilir. Ancak bu bildirim il özel idareleri ve il özel idarelerinin üyesi olduğu mahalli idare birlikleri ile köylere hizmet götürme birlikleri için İçişleri Bakanlığına, belediyeler ve bağlı kuruluşları ile belediyelerin üyesi olduğu mahalli idare birlikleri için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına yapılır. İlgili bakanlık tarafından yapılan inceleme neticesinde birinci fıkraya uygun olduğu tespit edilen bildirimler Cumhurbaşkanlığına iletilir.

(4) Cumhurbaşkanlığına bildirilen birim ve kısımların birinci fıkra kapsamında olup olmadığı değerlendirildikten sonra uygun görülenler Cumhurbaşkanlığınca İçişleri Bakanlığı, Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğüne gönderilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırmasının Usul ve Esasları

Arşiv araştırması

MADDE 7- (1) Arşiv araştırması;

a) Kişinin adli sicil kaydının,

- b) Kişinin kolluk kuvvetleri tarafından halen aranıp aranmadığının,
 - c) Kişi hakkında herhangi bir tahdit olup olmadığının,
 - ç) Kişi hakkında kesinleşmiş mahkeme kararları ve 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 171 inci maddesinin beşinci ve 231 inci maddesinin on üçüncü fıkraları kapsamında alınan kararlar ile kişi hakkında devam eden veya sonuçlanmış olan soruşturma ya da kovuşturmalar kapsamındaki olguların,
 - d) Hakkında kamu görevinden çıkarılma ya da kesinleşmiş memurluktan çıkarma cezası olup olmadığının,
- mevcut kayıtlardan tespit edilmesidir.

Güvenlik soruşturması

MADDE 8- (1) Güvenlik soruşturması, arşiv araştırmasındaki hususlara ilave olarak kişinin;

- a) Görevin gerektirdiği niteliklerle ilgili kolluk kuvvetleri ve istihbarat ünitelerindeki olgusal verilerinin,
 - b) Yabancı devlet kurumları ve yabancılarla ilişkisinin,
 - c) Terör örgütleri veya suç işlemek amacıyla kurulan örgütlerle eylem birliği, irtibat ve iltisak içinde olup olmadığının,
- mevcut kayıtlardan ve kişinin görevine yansiyacak hususların denetime elverişli olacak yöntemlerle yerinden araştırılmak suretiyle tespit edilmesidir.

Hakkında güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılacaklar

MADDE 9- (1) Statüsü veya çalıştırma şekline bağlı olmaksızın ilk defa veya yeniden memuriyete yahut kamu görevine atanacaklar hakkında arşiv araştırması yapılır.

(2) Aşağıda belirtilenler hakkında güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması birlikte yapılır:

- a) Kamu kurum ve kuruluşlarının gizlilik dereceli birim ve kısımlarında çalıştırılacak kamu personeli.
- b) Milli Savunma Bakanlığı teşkilatında çalıştırılacak kamu personeli.
- c) Genelkurmay Başkanlığında çalıştırılacak kamu personeli.
- ç) Emniyet Genel Müdürlüğünde çalıştırılacak kamu personeli.
- d) Jandarma Genel Komutanlığında çalıştırılacak kamu personeli.
- e) Sahil Güvenlik Komutanlığında çalıştırılacak kamu personeli.
- f) Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanlığında çalıştırılacak kamu personeli.
- g) Ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde çalışacak personel.
- ğ) Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışacak öğretmenler.
- h) Üst kademe kamu yöneticileri.
- ı) Özel kanunları gereğince güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasına tabi tutulan kişiler.

i) Milli güvenlik açısından stratejik önemi haiz birim, proje, tesis ve hizmetlerde statüsü veya çalıştırma şekline bağlı olmaksızın istihdam edilenler.

Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasını yapacak birimler

MADDE 10- (1) Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması;

- a) Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı,
 - b) Emniyet Genel Müdürlüğü,
 - c) Mahalli mülki idare amirlikleri,
- tarafından yapılır.

(2) Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapmakla görevli birimler, kendilerine iletilen taleple sınırlı olarak güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması kapsamında bakanlıklar ile kamu kurum ve kuruluşlarının arşivlerinden ve elektronik bilgi işlem merkezlerinden gerekli bilgi ve belgeler ile 7315 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendi kapsamındaki karar ve kayıtları almaya yetkilidir.

(3) Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapmakla görevli birimlerde yetkilendirilmiş personel;

a) Hukuka aykırı olarak elektronik ortamda veya bilgisayar kayıtlarında ve loglarında kişisel verilerle ilgili sorgulama yapamaz.

b) Log kayıtlarını değiştiremez veya silemez.

c) Elde edilen bilgileri paylaşamaz veya yayın yoluyla duyuramaz.

ç) Görevi gereği öğrendiği veya edindiği kişisel bilgi veya belgeleri, yetkisiz kişilerle paylaşamaz ya da basın ve yayın kuruluşlarına veya diğer iletişim kanallarına veremez.

(4) Güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapmakla görevli birimler tarafından, üçüncü fıkrada belirtilen hususlara ilişkin gerekli tedbirler alınır.

Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasında izlenecek yöntem

MADDE 11- (1) Cumhurbaşkanlığının arşiv araştırması ve/veya güvenlik soruşturması talepleri, Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanlığınca ve/veya Emniyet Genel Müdürlüğüne karşılanır.

(2) Kurum ve kuruluşların talebi üzerine yapılacak arşiv araştırması, Emniyet Genel Müdürlüğü ve/veya mahalli mülki idare amirliklerince gerçekleştirilir.

(3) Dördüncü fıkra hükmü saklı kalmak kaydıyla;

a) Milli Savunma Bakanlığında uzman erbaş, sözleşmeli er/erbaş ve işçi olarak çalıştırılacak personele,

b) Emniyet Genel Müdürlüğünde çalıştırılacak kamu personeline,

c) Jandarma Genel Komutanlığında çalıştırılacak kamu personeline,

ç) Sahil Güvenlik Komutanlığında çalıştırılacak kamu personeline,

d) Ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde çalıştırılacaklara,

e) Kamu kurum ve kuruluşlarında çalıştırılacak öğretmenlere,

f) Kurum ve kuruluşların gizlilik dereceli birimlerinde görev yapacaklara, ilişkin güvenlik soruşturması ile dördüncü fıkrada yer almayan diğer güvenlik soruşturmaları, doğrudan yapılacak talep üzerine Emniyet Genel Müdürlüğü ve/veya mahalli mülki idare amirliklerince gerçekleştirilir. İllerden gelen güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması talepleri valilikler tarafından yerine getirilir.

(4) Aşağıda belirtilen kişiler hakkındaki güvenlik soruşturması talepleri Cumhurbaşkanlığına iletilir ve bunlar hakkındaki güvenlik soruşturması Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı ve/veya Emniyet Genel Müdürlüğüne yaptırılır:

a) Kurum ve kuruluşların gizlilik dereceli birim ve kısımlarında görev yapacaklardan; merkez teşkilatındaki şube müdürü, dengi ve üstü birim amirleri ile 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin “Ortak Hükümler” bölümünün (A) fıkrasının (11) numaralı bendi ile ek 41 inci maddesinde sayılanlar ve mesleğe özel yarışma sınavına tabi tutulmak suretiyle alınanlar.

b) İhtisas alanlarına da yer verilmek suretiyle Milli Savunma Bakanlığı ve Genelkurmay Başkanlığında çalıştırılacak kamu personeli.

c) Üst kademe kamu yöneticileri.

ç) 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu kapsamında hâkim ve savcı adaylığına atanacaklar ile hâkimlik ve savcılık mesleğine kabul edilecekler.

d) 9/6/1930 tarihli ve 1700 sayılı Dahiliye Memurları Kanunu kapsamında kaymakam adaylığına atanacaklar.

e) 7/7/2010 tarihli ve 6004 sayılı Dışişleri Bakanlığı Personeline İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun kapsamında aday meslek memurluğu ile aday konsolosluk ve ihtisas memurluğuna atanacaklar ile doğrudan yurtdışı teşkilatında istihdam edilecekler.

f) Milli güvenlik açısından stratejik önemi haiz birim, proje, tesis, hizmetlerde statüsü veya çalıştırma şekline bağlı olmaksızın istihdam edilecekler.

g) 29/6/2004 tarihli ve 5202 sayılı Savunma Sanayii Güvenliği Kanunu kapsamındakiler.

(5) Arşiv araştırması taleplerine, ilgili kişinin; adı, soyadı ve kimlik numarası bilgilerini içeren liste elektronik ortamda eklenir.

(6) Güvenlik soruşturması taleplerine, ilgili kişinin; adı, soyadı, kimlik numarası, güncel adresi, iletişim bilgileri, mezun olduğu okul, son çalıştığı işyeri ve unvan bilgilerini içeren liste elektronik ortamda eklenir.

(7) Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılması taleplerinin ilgili kuruma ulaşmasından itibaren;

a) Arşiv araştırması sonuçları en geç 30 iş günü,

b) Güvenlik soruşturması sonuçları en geç 60 iş günü,

içinde talep eden kuruma bildirilir. Soruşturma ve araştırma sonucunu içeren bilgi ve belgeler, ilgilinin işlemi yapan kurum dosyasında asgari “gizli” gizlilik derecesinde aidiyet

konusuna göre fiziki ve/veya elektronik ortamda muhafaza edilir. Ancak bu bilgi ve belgelerden istihbari faaliyetlere konu olanlar elektronik ortamda muhafaza edilemez.

(8) Dördüncü fıkranın (f) bendinde belirtilenlerin güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılmasına ilişkin taleplerde, ilgili veya bağlı bulunulan bakanlık veya kamu kurum ve kuruluşu tarafından bu birim, proje, tesis veya hizmetin milli güvenlik açısından taşıdığı stratejik önem gerekçelendirilerek belirtilir.

(9) 6 ncı maddenin üçüncü fıkrası ve bu maddenin sekizinci fıkrası gereğince bildirimde bulunmayan kamu kurum ve kuruluşlarının güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması talepleri güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasını yapacak birimlerce yerine getirilmez.

Değerlendirme Komisyonu

MADDE 12- (1) Yaptırılan güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması sonucunda elde edilen verilerin değerlendirilmesi amacıyla Değerlendirme Komisyonu kurulur. Değerlendirme Komisyonu; Cumhurbaşkanlığında İdari İşler Başkanının görevlendireceği bir üst kademe yöneticisinin, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığında genel sekreter yardımcısının, bakanlıklarda bakan yardımcısının, diğer kamu kurum ve kuruluşlarında en üst yöneticinin görevlendireceği bir üst kademe yöneticisinin, üniversitelerde rektör yardımcısının, valiliklerde vali yardımcısının başkanlığında, teftiş/denetim, personel ve hukuk birimleri ile uygun görülecek diğer birimlerden birer üyenin katılımıyla başkan dahil en az beş kişiden ve tek sayıda olacak şekilde oluşturulur. Milli güvenlik açısından stratejik önemi haiz birim, proje, tesis ve hizmetlerde istihdam edilecekler hakkındaki değerlendirme, ilgili bakanlık ya da kamu kurumları bünyesindeki Değerlendirme Komisyonunca yapılır.

(2) Memuriyet veya kamu görevlerine uygunluğunun değerlendirilmesini sağlayacak yorum içermeyen olgusal veriler, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapmakla görevli birimlerce ilgili kamu kurum ve kuruluşunun bünyesinde kurulan Değerlendirme Komisyonuna iletilir.

(3) Güvenlik soruşturması kapsamında elde edilen verilerden somut olarak gözlemlenemeyen veya doğruluğu denetlenemeyenler ya da iftira olduğu yahut kin ve düşmanlık gibi saiklerle verildiği açık olan bilgi ve beyanlar Değerlendirme Komisyonuna iletilmez ve bu bilgi ve beyanlar komisyonca dikkate alınmaz. Değerlendirme Komisyonu gerekli görmesi halinde kendisine iletilen bilgiler hakkında bilginin kaynağını açıklamaksızın ilgili kişiden açıklama yapmasını isteyebilir.

(4) Değerlendirme Komisyonu, yaptırılan güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması sonucunda elde edilen verileri analiz ederek ilgili kişinin memuriyete ya da kamu görevine atanıp atanmaması veya gizlilik dereceli birim ve kısımlarda yahut milli güvenlik açısından stratejik önemi haiz birim, proje, tesis ve hizmetlerde çalışıp çalışmaması gibi hususlarda nesnel ve gerekçeli değerlendirmelerini yazılı olarak atamaya yetkili amire sunar. Mahkemeler tarafından istenildiğinde bu bilgiler sunulur.

(5) Değerlendirme Komisyonu üye tam sayısı ile toplanır, kararlarını oy çokluğuyla alır.

(6) Değerlendirme Komisyonunun sekretarya hizmetleri, bünyesinde bulunduğu ilgili kamu kurum ve kuruluşunun personel işlemlerini yürüten birimlerce yapılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Kişisel Verilerin Korunması

Kişisel verilerin korunmasına ilişkin temel ilkeler

MADDE 13- (1) Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması kapsamında kişinin istihbari faaliyetlere konu olmayan kendisiyle ilgili kişisel verileri hakkında bilgilendirilmesi, bu verilere erişmesi, bunların düzeltilmesi ve silinmesi taleplerine ilişkin tedbirler alınır.

(2) Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasına konu kişisel verilerin doğru ve güncel olması esastır. Bu veriler, işlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olarak kullanılır.

(3) Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması kapsamında yürütülen iş ve işlemlerde, 24/3/2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun 4 üncü maddesinde belirtilen genel ilkelere aykırı hareket edilemez. Ancak milli savunma, milli güvenlik, kamu güvenliği, kamu düzeni ve ekonomik güvenlik ile ilgili istihbarat faaliyetleri kapsamında elde edilen bilgiler kişiye verilemez.

Kişisel veri güvenliği ve gizlilik

MADDE 14- (1) Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapmakla görevli birimler ile Değerlendirme Komisyonları, veri güvenliğine ilişkin önlemleri alır.

(2) Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması işlemlerinin her evresinde gizliliğe uyulur. İlgili bilgi ve belgeler yasal olarak bilmesi gerekenlerden başkasına verilmez ve açıklanmaz. Arşiv araştırmasındaki hususlar hariç olmak üzere güvenlik soruşturması kapsamında elde edilen tüm verilere ilişkin bilgi ve belgeler ile Değerlendirme Komisyonu kararlarına yönelik işlemler, Gizlilik Dereceli Belgelerde Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte “gizli” gizlilik dereceli belgeler için belirtilen hükümlere göre yürütülür.

(3) Bu Yönetmelik kapsamında elde edilen kişisel veriler, amacı dışında işlenemez ve aktarılamaz.

Kişisel verilerin silinmesi ve yok edilmesi

MADDE 15- (1) Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması sırasında elde edilen kişisel veriler, işleme amacının ortadan kalkması halinde veya her durumda iki yılın sonunda Değerlendirme Komisyonlarınca silinir ve yok edilir.

(2) Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasını yapan birimlerdeki istihbari faaliyete

konu olmayan ilgisine ait güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasına ait veriler, iki yılın sonunda silinir ve yok edilir.

(3) Bu veriler, işleme karşı dava açılması halinde karar kesinleşmeden silinemez ve yok edilemez. Mahkemelerin bu konudaki talepleri, Değerlendirme Komisyonunun bünyesinde bulunduğu ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından karşılanır. Mahkemenin olası taleplerinin karşılanabilmesinde ihtiyaç duyulabilecek ilgili evrakın saklanabilmesi için bu durum güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapan birime ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından bildirilir. Dava sonucunda verilen karar kesinleştiğinde ise ilgili güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasını yapan birime kişisel verilerin silinmesi ve evrakın imha edilebilmesi için ayrıca ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından bildirimde bulunulur.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 16- (1) 14/2/2000 tarihli ve 2000/284 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) Mevzuatta, birinci fıkra ile yürürlükten kaldırılan Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Yönetmeliğine yapılan atıflar bu Yönetmeliğe yapılmış sayılır.

Gizlilik dereceli birim ve kısımların bildirilmesi ile devam eden işlemler

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Kamu kurum ve kuruluşları tarafından 6 ncı madde gereğince belirlenen gizlilik dereceli birim ve kısımlar, bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 60 gün içerisinde Cumhurbaşkanlığına bildirilir.

(2) Birinci fıkra gereğince bildirim yapılmıyaya kadar talep edilecek güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmaları ile bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce başlatılan güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması işlemleri, 16 ncı maddenin birinci fıkrası ile yürürlükten kaldırılan yönetmeliğin 7315 sayılı Kanuna aykırı olmayan hükümlerine göre sonuçlandırılır.

Yürürlük

MADDE 17- (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 18- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.